

Efterskoler giver ordblind unge nyt livsmod

Landets 21 ordblindееfterskoler gør en kæmpe forskel for de mere end 1400 ordblind elever, der hvert år søger ind på skolerne, viser ny undersøgelse

læse og stave

AF MARIE LOUISE HAGEMASTER

hagemeister@k.dk

”For et par siden var fremtiden ikke noget, jeg ville være en del af. Men i dag tør jeg godt se frem.”

Sådan siger 15-årige Maiken Clausen efter to års ophold på Vrigsted Efterskole i Midtjylland. Det er ikke en helt almindelig efterskole, men en skole, der henvender sig til ordblind.

Maiken Clausen fandt ud af, at hun er ordblind, da hun gik i 5. klasse. I flere år forinden havde hun kæmpet med skolearbejdet, og selvom det var en lettelse at finde ud af, at der var en grund til, at hun ikke kunne læse og stave som de andre, så ændrede det ikke på, at hun syntes, at fremtiden så sort ud. For hun følte ikke, at hun duede til noget som helst, og det var svært for hende at finde sin plads i folkeskoleklassen, hvor alle de andre ikke helt forstod hendes begrænsninger. Flere timer hver dag efter skole blev brugt på at lave de lektier, som de andre allerede havde lavet i skolen. Derfor besluttede hun sammen med sine forældre, at hun hurtigst muligt skulle på en ordblindееfterskole.

”Det var en kæmpe befrielse, for pludselig var jeg omgivet af andre med de samme problemer som jeg selv. Og jeg forstod, at det ikke handlede om, at jeg var dum, men bare at jeg har nogle udfordringer. Førhen troede jeg ikke, at jeg nogensinde ville få en uddannelse, men sådan har jeg det ikke længere. I dag er min drøm at blive frisør.”

Maiken Clausen er ikke alene med sit problem. Det anslås, at cirka fem procent af Danmarks befolkning lider af ordblindhed. Der er forskellige grader af ordblindhed eller dysleksi, som det også kaldes.

Men overordnet betyder det, at man har en indlæringsvanskelighed, som skyldes langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglige. Og der er tegn på, at det er arveligt, for ofte viser det sig, at der også er andre i familien, som lider af de samme vanskeligheder.

Intensiv undervisning og it-baserede læse- og stavetværktøjer er derfor afgørende for mennesker med ordblindhed. Og netop derfor kan det

▲ Maiken Clausen (tv.) har i to år været elev på ordblindееfterskolen Vrigsted Efterskole i Midtjylland, og det har givet hende mod på livet igen.
– Foto: Vrigsted Efterskole

Vi ser ikke eleverne som nogle, der ikke kan, men stiller krav til dem, fordi vi ved, at de kan. Hvis bare de får lidt hjælp.

KIRSTEN WEILE, FORSTANDER PÅ VRIGSTED EFTERSKOLE

være godt at gå på en ordblindееfterskole, for her arbejder de med it-hjælpe midler, som kan hjælpe eleverne med at læse og stave. Derudover er de heller ikke så mange i klasserne, og det kan være af stor betydning, da de ofte har behov for mere hjælp, forklarer forstander på Vrigsted Efterskole Kirsten Weile, som i 15 år arbejder med ordblind børn:

”Vi arbejder på mindre hold, hvor der er mere fokus på den enkelte elev, og så ser vi ikke eleverne som nogle,

der ikke kan, men stiller krav til dem, fordi vi ved, at de kan. Hvis bare de får lidt hjælp. Det er meget forskelligt, hvilke slags udfordringer de forskellige børn har, og i hvilken grad de lider af det. For nogle handler det om det læse- og stavetekniske, mens andre også har vanskeligt ved syntaksen i skrift og tale. Men fælles er, at det typisk også går ud over nogle af de andre fag som fysik og matematik, fordi tekstlæsning er en basal kunnen inden for alle områder. Og så møder vi en del elever med mismod og lavt selvværd. De udtrykker ofte en følelse af, at de opfatter sig selv som elever med dårlige skolekonditioner – fordi de har fået et billede af, at alle andre er bedre end dem selv. Men når de kommer her, møder de udfordringerne på en ny måde og får lyst til læring. Og det viser sig jo også, at eleverne kan en masse, når bare de får de rette værktøjer og præcis undervisning.”

Men på det seneste har flere af landets kommuner nægtet at anerkende diagnosen ord-

blindhed. Og man har sat spørgsmålstegn ved specialtilbud som ordblindееfterskoler. Derfor har efterskolerne igangsat en undersøgelse af ordblindееfterskolernes betydning, som Center for Ungdomsforskning under Aarhus Universitet står bag. Et projekt, som blandt andet bliver støttet med 200.000 kroner fra Efterskoleforeningens udviklingsmidler, som er blevet stillet til rådighed af Ministeriet for Børn og Undervisning. Resten bliver støttet af efterskolerne selv.

I undersøgelsen har forskerne sendt spørgeskemaer ud til samtlige elever på landets 21 ordblindееfterskoler, interviewet 37 nuværende elever på fem forskellige efterskoler og derudover interviewet 30 tidligere elever. Her er blandt andet spurgt til, hvor eleverne går hen efter ordblindееfterskolen, og i hvilket omfang ordblindееfterskolen har været medvirkende til, at efterfølgende uddannelsesforløb bliver gennemført. De endelige resultater bliver først offentliggjort til marts, men allerede nu står det klart, efterskoleop-

holdet har en meget stor effekt på eleverne, fortæller en af forskerne bag projektet, Tilde Mette Juul, som selv er blevet overrasket over, hvor stor en forskel efterskolerne gør.

”Alle udtrykker, at de har fået mere mod på livet, efter de er startet på efterskole. Det kan jo være en kæmpe hæmsko socialt, hvis man har svært ved at lære at læse og skrive, for så føler man ikke, man har noget at byde på. Og mange af de unge har jo krøbet langs paneler og har haft alle mulige strategier for, hvordan de kunne gemme sig i mængden, så det ikke blev opdaget, at de ikke kan det samme som de andre. Men når de kommer på efterskolen og ser, at de ikke er de eneste, der har vanskeligheder, så får de meget mere selvværd og selvtilid. De føler sig ikke længere anderledes og dumme, som de gjorde før, da de gik i en almindelig folkeskole.”

Og så viser undersøgelserne også, at opholdene er med til at fremme det videre uddannelsesforløb. For mange ordblind tror ikke på, at de

kan få en uddannelse, men når det lige pludselig viser sig, at de rent faktisk kan læse og skrive ved hjælp af simple teknikker og it, så tør de godt se ud i fremtiden, påpeger Tilde Mette Juul.

”Vi kan se, at de bliver mere afklaret med, at de skal have en uddannelse, for de finder pludselig ud af, at de har nogle kort at spille på. Og så bliver en uddannelse pludselig en realitet for dem og ikke bare noget, som alle de andre gør.”

For Maiken Clausen har det haft kolossal betydning, at hun for to år siden valgte at tage på ordblindееfterskole. Derfor tager hun endnu et år, og til august starter hun i 10. klasse på Gylling Ordblindееfterskole i Odder for at føle sig fuldstændig rustet, inden hun drager videre ud i uddannelseslivet. Og hun har kun ét råd til de børn, som er i samme situation som hende:

”Tag af sted, for det ændrer dit liv for altid. Og hvis ikke dine forældre har råd – så gå til kommunen og søg om hjælp der. Det er en investering for livet.”